

PATVIRTINTA
Marijampolės Rimanto Stankevičiaus progimnazijos
direktoriumi pavaduotoju ugdymui,
laikinais atliekančio direktoriaus pareigines funkcijas
2020 m. rugpjūčio 31 d. įsakymu Nr. V-47(1.4.)

SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO PROGIMNAZIJOJE TVARKA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Marijampolės Rimanto Stankevičiaus progimnazijoje tvarkos (toliau – Tvarka) paskirtis – padėti užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

2. Ši Tvarka nustato smurto ir patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą Marijampolės Rimanto Stankevičiaus progimnazijoje (toliau – Progimnazija).

3. Tvarka remiasi šiais principais:

3.1. į smurtą ar patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl socialinės padėties, lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės, tautinės, rasinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

3.2. kiekvienas Progimnazijos administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą ar patyčias, turi reaguoti ir stabdyti;

3.3. veiksmų turi būti imamas visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie smurtą ar patyčias amžiaus ir pareigų bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias ar smurtą amžiaus ir pareigų.

4. Visi Progimnazijos darbuotojai turi būti supažindinti su Progimnazijos Tvarka, ją įgyvendinančiais dokumentais pasirašytinai (1 priedas). Mokinių tėvus (globėjus/rūpintojus) klasių auklėtojai supažindina pirmojo mokinių tėvų (globėjų/rūpintojų) susirinkimo metu (prasidėjus naujiems mokslo metams). Mokinius klasių auklėtojai supažindina klasių valandėlių metu prasidėjus naujiems mokslo metams (rugsėjo mėn.) pasirašytinai; mokiniai pasirašo iš elektroninio dienyno atspausdintuose klasės instruktažo lapuose.

5. Tvarkoje vartojamos sąvokos:

5.1. patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

5.1.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

5.1.2. fizinės patyčios (smurtas): mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

5.1.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

5.1.4. patyčios kibernetinėje erdvėje: patyčios iš kito asmens naudojantis informacinėmis technologijomis ir/ar informacinės visuomenės informavimo priemonėmis, siekiant įbauginti tą asmenį, pakenkti jo reputacijai ar kitoku būdu jį pažeminti, neatsižvelgiant į tai, ar patyčių informacija siunčiama asmeniškai, ar paskleidžiama neapibrėžtam gavėjų skaičiui.

5.2. patyčias patiriantis vaikas – mokinys, iš kurio yra tyčiojamasi;

5.3. besityčiojantysis – mokinys ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;

5.4. patyčias patiriantis suaugęs – administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys(-iai) ar suaugęs asmuo;

5.5. patyčių stebėtojas – mokinys ar suaugęs, matantis ar žinantis apie patyčias;

5.6. patyčių prevencija – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti imantis Progimnazijos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;

5.7. patyčių intervencija – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus);

5.8. patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną – patyčių situacijos Progimnazijoje stebėjimas renkant, analizuojant faktus ir informaciją, reikalingą geriau šį reiškinį pažinti bei valdyti, prognozuoti reiškinio tolesnę raidą ir galimą poveikį.

5.9. smurtas – kaip ši sąvoka apibrėžta Lietuvos Respublikos apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatyme.

6. Tvarka parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Marijampolės savivaldybės tarybos 2017 m. vasario 27 d. sprendimu Nr. 1-42 „Dėl Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Marijampolės savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklose tvarkos aprašo tvirtinimo“ patvirtintu „Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Marijampolės savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklose tvarkos aprašu“ bei Marijampolės savivaldybės tarybos 2018 m. birželio 25 d. sprendimu Nr. 1-203 „Dėl Marijampolės savivaldybės tarybos 2017 m. vasario 27 d. sprendimo Nr. 1-42 „Dėl Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Marijampolės savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklose tvarkos aprašo tvirtinimo“ pakeitimo“.

II SKYRIUS

SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA PROGIMNAZIJOJE

7. Smurto ir patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi Progimnazijos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi Progimnazijos direktorius, Vaiko gerovės komisijos nariai, klasių auklėtojai, o ją vykdo visi Progimnazijos bendruomenės nariai.

8. Progimnazijos direktorius yra atsakingas už Progimnazijos Tvarkos parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremtą kasmetinio Progimnazijos smurto ir patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, pristatymą Progimnazijos bendruomenei ir vykdymą.

9. Tvarkos įgyvendinimą koordinuoja ne mažiau kaip trys atsakingi asmenys. Progimnazijos direktorius jais paskiria Vaiko gerovės komisijos narius ir/ar kitus asmenis ir patvirtina savo įsakymu, kurie kasmet:

9.1. inicijuoja anoniminę vaikų, tėvų ir mokytojų apklausą ir apibendrina jos rezultatus;

9.2. surenka apibendrintus duomenis iš klasių auklėtojų dėl Progimnazijoje fiksuotų pranešimų apie smurtą ir patyčias ir atlieka jų analizę (ne rečiau kaip kartą per pusmetį);

9.3. remdamiesi apklausos ir pranešimų apie smurtą ir patyčias analizės duomenimis, rengia smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

9.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį vaiko gerovės komisijos posėdyje;

9.5. teikia siūlymus Progimnazijos direktoriui dėl smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo Progimnazijoje, Progimnazijos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo smurto ir patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

9.6. teikia siūlymus Progimnazijos direktoriui dėl Progimnazijos Tvarkos tobulinimo;

9.7. atlieka kitus Progimnazijos Tvarkoje numatytus veiksmus.

10. Klasės auklėtojai kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie smurtą ir patyčias, informuoja Vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius vykdymo tvarką, apie

prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su smurtu ir/ ar patyčiomis.

III SKYRIUS SMURTO IR PATYČIŲ INTERVENCIJA PROGIMNAZIJOJE

11. Visais įtariamų ir realių smurto ir patyčių atvejais kiekvienas Progimnazijos administracijos atstovas, mokytojas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas nedelsiant:

11.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus smurtą ar patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

11.2. primena mokiniui, kuris tyčiojasi ar smurtauja, Progimnazijos nuostatus ir elgesio taisykles;

11.3. iškilus pavojui dėl mokinio sveikatos ir gyvybės, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar Progimnazijos darbuotojus bei Progimnazijoje dirbantį visuomenės sveikatos priežiūros specialistą) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

11.4. informuoja klasės auklėtoją, socialinį pedagogą apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias/ smurtą;

12. Progimnazijos administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas veikia nedelsdamas, įtaręs ir/ar pastebėjęs patyčias kibernetinėje erdvėje ar gavęs apie jas pranešimą:

12.1. išsaugo vykstančių kibernetinių patyčių įrodymus ir nedelsiant imasi visų reikiamų priemonių kibernetinėms patyčioms sustabdyti;

12.2. įvertina grėsmę mokiniui, jo sveikatai ir, esant poreikiui, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus rūpintojus) ar Progimnazijos darbuotojus bei mokykloje dirbantį visuomenės sveikatos priežiūros specialistą) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

12.3. surenka informaciją apie besityčiojančiųjų tapatybę, dalyvių skaičių ir kitus galimai svarbius faktus;

12.4. informuoja klasės auklėtoją, socialinį pedagogą apie kibernetines patyčias ir pateikia įrodymus (išsaugotą informaciją).

13. Klasės auklėtojas gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias/ smurtą:

13.1. užpildo pranešimo apie patyčias/ smurtą formą (2 priedas) ir pristato ją socialiniam pedagogui, kuris pranešimą registruoja smurto ir patyčių atvejų registracijos žurnale (3 priedas; saugomas pas Progimnazijos socialinį pedagogą);

13.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių/ smurto atvejo dalyviais, informuoja jų tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia mokinių tėvus dalyvauti pokalbiuose;

13.3. atlieka tolesnę patyčių/ smurto situacijos stebėseną.

14. Klasės auklėtojas, nesiliaujant patyčioms ar esant sudėtingesniais patyčių/ smurto atvejais, kreipiasi į Progimnazijos Vaiko gerovės komisiją ar konkrečius Progimnazijos direktoriaus įsakyme nurodytus asmenis ir perduoda surinktus faktus apie netinkamą elgesį.

15. Progimnazijos vaiko gerovės komisija (ar konkretūs Progimnazijos direktoriaus įsakyme nurodyti asmenys), įvertinusi turimą informaciją:

15.1. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais, klase, kt. priemonės), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

15.2. informuoja apie esamą situaciją Progimnazijos direktorių, esant poreikiui – vietos savivaldos institucijas, atsakingas už vaiko gerovę bei Marijampolės savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyrių.

16. Mokiniui smurtavus ar pasityčiojus iš administracijos atstovo, mokytojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, asmuo, pastebėjęs, įtaręs ir/ar patyręs smurtą ar patyčias, turėtų informuoti Progimnazijos direktorių, kuris imasi šių (ir/ar kituose Progimnazijos dokumentuose numatytų) veiksmų:

16.1. organizuoja (arba paveda tai atlikti Progimnazijos direktoriaus įsakyme nurodytiems asmenims) individualius pokalbius su smurto/ patyčių dalyviais, išanalizuoja situaciją;

16.2. imasi kitų būtinų priemonių ir veiksmų, kad smurto ar patyčių situacija nepasikartotų.

17. Administracijos atstovui, mokytojui, švietimo pagalbos specialistui ar kitam darbuotojui smurtavus ar pasityčiojus iš mokinio, asmuo, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias, turi nedelsiant informuoti Progimnazijos vadovą (jo nesant vadovo pavaduotoją), kuris:

17.1. organizuoja (arba paveda tai atlikti Progimnazijos direktoriaus įsakyme nurodytiems asmenims) individualius pokalbius su smurto/ patyčių dalyviais, išanalizuoja situaciją;

17.2. imasi kitų būtinų priemonių ir veiksmų, kad smurto/ patyčių situacija nepasikartotų.

18. Progimnazijos direktorius (jo nesant, direktoriaus pavaduotojas), sužinojęs apie Progimnazijos darbuotojo patiriamas patyčias arba smurtą, Progimnazijos darbuotojo tyčiojimąsi, privalo nedelsiant imtis priemonių, numatytų Progimnazijos tvarkoje. Apie nustatytus vaiko teisių pažeidimus Progimnazija informuoja kompetentingas valstybės ir Marijampolės savivaldybės institucijas.

19. Kitiems smurto ar patyčių dalyviams pagal individualius poreikius Progimnazijoje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

20. Tais atvejais, kai Progimnazijoje nėra švietimo pagalbos specialistų ar yra kitos priežastys, dėl kurių negali būti teikiama švietimo ar kita pagalba ar netikslinga ją teikti Progimnazijoje, klasės vadovas ir/ar administracijos atstovas nukreipia mokinį ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus) į Savivaldybės švietimo pagalbos įstaigą.

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

21. Visi dokumentai, esantys mokinio asmens byloje, ir duomenys, susiję su mokiniu ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti mokinio teises ir teisėtus interesus.

22. Progimnazija savo parengtą tikslinę smurto ir patyčių prevencijos programą pateikia derinti mokslo metų pradžioje (iki rugsėjo 10 d.) Marijampolės savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus vedėjui.

23. Progimnazijos direktorius metinėje veiklos ataskaitoje Marijampolės savivaldybės tarybai pateikia informaciją apie šio tvarkos aprašo įgyvendinimą, Progimnazijoje naudojamas aktyvias smurto ir patyčių prevencijos priemones ir nustatytus smurto ir patyčių atvejus bei į juos reaguojant atliktus veiksmus.

24. Tvarkos aprašas skelbiamas Progimnazijos internetinėje svetainėje www.stankevicius.lt

---

**MOKYKLOS DARBUOTOJŲ, SUPAŽINDINTŲ SU SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO
PROGRAMAZIJOJE TVARKA, SĄRAŠAS**

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Pareigos	Parašas	Supažindinimo data
1.				
2.				
.....				

_____

MARIJAMPOLĖS RIMANTO STANKEVIČIAUS PROGIMNAZIJA

PRANEŠIMAS APIE PATYČIAS/ SMURTO ATVEJĮ

Nr. _____

(pildymo data, numeris smurto ir patyčių atvejų registracijos žurnale)

I. Bendrieji duomenys

Kada įvyko smurto/ patyčių atvejis (data, val.):	
Kur įvyko atvejis:	
Kas pranešė apie atvejį:	
Pažymėkite, koks tai atvejis:	☐ smurto
	☐ patyčių
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota (pabraukti arba įrašyti):	
Žodinės: pravardžiavimas, grasinimas, uжимas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;	
Fizinės: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;	
Socialinės: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;	
Elektroninės: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.	
Kita	
Ar patyčios pasikartojančios? (jau buvo panašių atvejų, susijusiais su išvardintais asmenimis)	

II. Duomenys apie smurto ar patyčių atvejo dalyvius

Asmens, patyrusio smurtą ar patyčias, vardas, pavardė (jei mokinys, nurodoma ir klasė)	
Asmens(-ų), kuris(-ie) smurtavo ar tyčiojosi, vardas, pavardė (jei mokinys, nurodoma ir klasė)	
Asmens(-ų), stebėjusio(-ių) smurtą ar patyčias, vardas, pavardė (jei mokinys, nurodoma ir klasė)	

III. Įvykio aprašymas

--

IV. Veiksmų planas

Su asmeniu, patyrusiu smurtą/ patyčias	
Su asmeniu(-imis), kuris(-ie) smurtavo/ tyčiojosi	
Su stebėtojais	
Su smurto/ patyčių dalyvių tėvais	
Su kitais Progimnazijos darbuotojais	
Kita (įrašyti)	

_____
Klasės auklėtojo vardas, pavardė

_____
Parašas

_____
Socialinio pedagogo vardas, pavardė

_____
Parašas

MARIJAMPOLĖS RIMANTO STANKEVIČIAUS PROGIMNAZIJA
SMURTO IR PATYČIŲ ATVEJŲ REGISTRACIJOS ŽURNALAS

Eilės Nr.	Data	Pranešusiojo vardas, pavardė, pareigos	Naudotos patyčių formos F, Ž, K, S ¹	Smurta/patyčias patyrė	Smurtavo/ tyčiojosi	Pastabos	Parašas

¹ **Fizinės** – vaiko užgauliojimas veiksmais (pagriovimas, įspyrimas, kumščiaivimas, apspjovimas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas ir pan.).
Žodinės – pravardžiavimas, grasinimas, užgauliojimas, erzinimas, žeminimas žodžiais ir kt.

Kibernetinės arba elektroninės – patyčios, vykstančios socialiniuose tinkluose, kitose interneto vietose arba (ir) naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas ir pan.).

Socialinės – įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas.